

ussbacher
ek állandó raktára
rdinand 31

legénysabb és leg-
és leánykaruhátat
N. Corches (voit
szám alatt.

NOL"
dési ellen. Uyymint: Tűz-
és tuberkulózis ellen. Min-
"Sipinol"-t rendeljen!
gyesztárban
Kereszt" gyógyszer-
-Sásesc

A
LEGFINOMABB
CSEMEGE
A

ALLA-
HALKONZERV

ó minden fűszer- és
megkereskedésben

Komlós

fu- és
ktelepe
zsvár)
ás király-tér)
etésével megnyit.
t férfi, fu- és
téli felöltők és
mint borka-
b árak
lasz-
tők.

ai
kender

inenfabriks

lmazott
OROK

zerint
raktárról
0 lóerőig.

ALL.
Académiei 30
TELEFON
EST 31-34.

Mai számunk ára az Uj Kelet Hetilapjával együtt 6 lej

UJ KELET

ZENEDŐ-POLITIKAI HETILAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 358

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 3. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tebeth 27 * 1924 január 4 Péntek

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 350
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1.50 ct

Gazdasági horoszkóp

A nagy világlapok hasábjain ilyenkor, esztendő fordulóján megjelennek az obligát statisztikai példázatok az elmúlt év népmozgalmi és közgazdasági eseményeiről. Aki nem fásult még el a világ dolgainak megfigyelésében, minden bizonnyal érdekes adatokat találhat a szürke számsorokban. Megláthatja az 1923-as esztendő hűsleges tükörképét s ha ceruzát vesz a kezébe, megrajzolhatja az induló 1924-es év horoszkópját is. Ami az elmúlt periódust illeti, ebben az évben érte el az európai gazdasági krízis a tetőpontját. Németország gazdasági letiprása, a Ruhr-vidék hatalmas ipartelepeinek megbénítása olyan zavarokat idézett elő az európai piacon, amely már közel volt a végső katasztrófához. Több mint nyolc hónapon át szünetelt a munka a mérhetetlen arányú Rajna-vesztfáliai iparvidéken, Oroszország nem tudott kijutni gazdasági elszigeteltségéből, a keleti kis nemzeti államok kaotikus viszonyai és gazdasági elzárkózása, az egyre növekvő angol munkanélküliség, mind-mind hozzájárultak ahhoz, hogy a krízis soha nem sejtett feszültségig jutott.

Az év utolsó negyedében azonban mintha enyhülés állott volna be a helyzetben és a termelés és elosztás némely ágaiiban határozott fellendülés mutatkozott. Az államok, ha még óvatosan és tapogatózva is, de kezdik már ledönteni a kinti falakat, amelyeket a háború épített a határok között és amelyek áthághatatlannul meredtek a forgalomra szánt áruk és javak előtt. Kezd kialakulni a világkereskedelemnek háborúelőtti formája, ami lényeges enyhülést hozott magával mindenütt. Az angol választópolgárság csak nemrég tett impozáns vallomást amellett, hogy ragaszkodik a szabadkereskedelemhez, amely az egyetlen útja a népek békés együttélésének és gazdasági fejlődésének. Az európai államok ismét kezdenek kereskedelmi szerződéseket kötni egymással és a dunai országok gazdasági körei is egyre jobban érzik, hogy gazdasági tekintetben ismét fel kell venniük egymással azt a szoros kapcsolatot, amelyre földrajzi helyzetük ugyszólván kényszeríti őket. A cseh kormány járt elől a kezdeményezés példájával és lényegesen leenyhítette vámpolitikáját. Most folynak a gazdasági tárgyalások a dunai államok között és ebben az esztendőben remélhetőleg valamennyi eljut a helyes megoldáshoz. Oroszországgal is lassankint megindul a kereskedelmi forgalom. Angliából, Németországból és Ausztriából már az elmúlt évben nagymennyiségű ipari cikket exportáltak a szovjetbirodalomba és a következő évben minden valószínűség szerint még jobban kimélyül ez a gazdasági viszony.

Örvendetes jelensége volt a letűnt gazdasági évnek az elhanyagolt Ausztria szanálása, amely a népszövetség védőzárnyai alatt úgy frissült fel, mint a hervadt virág, ha vízbe teszik. Az év utolsó hónapjaiban a német pénzügyek terén is üdvös reformok léptek életbe, úgy hogy az örült valutatanócot befejezetnek lehet tekinteni. A megindult német-francia tárgyalások megcsillogtatják a reményt, hogy ebben az évben sorra kerülhet Németország szanálása is. A gazdasági körök mindenütt nagy hajlandóságot mutatnak a megegyezésre és békés kibontakozásra s ha a politika nem fogja keresztelni a közgazdaság terveit, kilátás van rá, hogy ebben az esztendőben nagy lépéssel jut közelebb az emberiség az igazi békeállapotokhoz. Az elszigetelt ipari és kereskedelmi krízisek is megenyhülő tendenciát mutatnak, így a cseh ipari válság, valamint az acélipar krízise végefelé közeledik. Egész természetesen, hogy a szanálás mindenütt egyúttal eladósodást is jelent. A hitelező a legtöbb esetben Amerika volt. Európa adóssága Ameri-

kával szemben az elmúlt évben létmilliórd dollárra emelkedett. A sors kereke nagyot fordult. A mult évszázad első felében Amerika tartozott körülbelül ilyen összeggel Európának. Ebben a momentumban van valami reménység. Ha Európa is rátér a józanság és szorgalom útjára, amelyen Amerika haladt, rövid idő alatt kiheverheti irtózatoss veszteségeit. Az új

gazdasági esztendő horoszkópja jónak és biztatónak mondható, misem áll utjában annak, hogy a reménységek valóra váljanak, csak illetéktelen befolyások ne állják útját azoknak, akik a népek közeledésén és gazdasági talpraállításán dolgoznak. Az igazi béke korszaka akkor virrad fel, ha a termelésben és a javak elosztásában is helyreáll a béke.

A kisanant konferenciája foglalkozni fog a tiszai hadjárattal

Románia állást foglal a magyar kölcsön ellen, ha Magyarország nem ismeri el, hogy Románia határainak védelmére folytatta le a tiszai hadjáratot

(Bukarest, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi minisztertanácson Duca külügyminiszter ismertette a belgrádi konferencia programját. Eszerint Románia fenn fogja tartani a magyar kölcsönrel szembeni álláspontját, ha Magyarország nem ismeri el, hogy Románia mint hadviselő fél jogosan vonult be Budapestre. A külügyminiszter fel fogja használni az alkalmat, hogy a belgrádi konferencián a kisanant ismerje el, hogy Romániát megtámadták és határainak védelmére folytatta le a tiszai hadjáratot és vonult be Budapestre, en-

nélfgova Magyarországnak semmi joga sincsen kártérítésre.

A minisztertanács elhatározta, hogy Duca távolléte idején a külügyi tárcát Marzescu igazságügyminiszter fogja vezetni.

Elhatározta továbbá a kormány, hogy a parlamenti szünet után a közigazgatási reformot a kamara, a vizierök kihatásáról szóló törvényjavaslatot pedig a szenátus elé terjeszti.

Az ünnepek alkalmából elhatározta a minisztertanács, hogy az összes közhivatalok pénztől kezdve zárva maradnak.

Angliát aggasztja a francia-csehszlovák szövetség

A katonai konvenció jelentősége. Benes Londonba megy. Olaszország is nyugtalan. Az új követtséget kiterjesztik az egész kisananttra

(London, jan. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol sajtó nagy meglepetéssel ír a francia-cseh szövetségről és a legnagyobb sulyt arra a határozatra helyezi, amely szerint a két ország vezérkara szükség esetén együttműködik. Angol katonai körökben azon a nézetet vannak, hogy burkolt katonai szövetségről van szó.

felvilágosítást adjon a francia-csehszlovák szerződésről.

Róma, január 3. Benes cseh külügyminiszter közölte az olasz kormányval, hogy a francia-cseh szerződés semmi olyan klauzultát nem tartalmaz, amely Olaszországra hátrányos volna. Mindazonáltal

római körök a szerződést aggodalommal nézik.

Páris, január 3. Az „Echo National“ szerint Franciaország kedvezően fogadja azt a jugoszláv eszmét, hogy a francia-csehszlovák szövetségi szerződést a kisanant többi államára is kiterjesszék.

Békülékeny a francia válasz

Marx kancellár tárgyalásai a berlini francia nagykövettel. A német birodalom helyzete súlyos. Németország békére vágyódik

(Páris, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Havas-ügynökség tudni véli, hogy Franciaországnak a német memorandumra adandó válasza igen mérsékelt szellemben lesz megszerkesztve és inkább technikai jellegű, anélkül azonban, hogy a további tárgyalások útját elvágna. A ruhrvidéki francia hatóságok egyébként ellene vannak, hogy a németek kivánságára értékeljék a francia biztosítékokat és ezzel a megszállás biztonságát győngyítsék. A jegyzék ki fogja jelenteni, hogy kielégíti a berlini kormány néhány kivánságát, azonban a jóvátétel politikai problémáinak tanulmányozásába nem mehet bele.

hogy már a tisztviselőket fizetni sem tudják és rövidesen kénytelenek lesznek a munkanélküliek segélyzését is beszüntetni. Mussolini politikájáról nagy elismeréssel nyilatkozott.

Berlin, január 4. A „Vossische Zeitung“ újévi számában hosszabb cikket közöl Németország mai helyzetéről. A birodalom 1923-ban a Rajna-Ruhr-menti harc jegyében állott, azonban kénytelen volt a Cuno-kormány sikertelen megegyezési kísérletei után a passzív ellentállást feladni. Németország valamennyi pártjának az a kivánsága, hogy az új év hozza meg a megértést Németország és a szövetségesek között. Sajnálatos, hogy Németországnak előbb gazdaságilag és pénzügyileg teljesen össze kellett omlnia, hogy a világ végre belássa, a beteg nem szimulál, a betegség valóban halálos. A birodalom népe mindent megtett, amit saját erejéből az összeomlás elkerülése érdekében megtehetett.

Marx kancellár megbeszélést folytatott a berlini francia nagykövettel. A kancellár az alkalommal sulyosan elítélte a düsseldorfi verdiktet.

A „New York Tribune“ közli Poincarénak az amerikai néphez intézett újévi üdvözlését. A francia miniszterelnök igazolni kívánja Franciaország eddigi eljárását és örömmel konstatálja, hogy Amerika megértette Franciaország helyzetét. Franciaország a szükséges biztosítékok birtokában hajlandó konciliáns intézkedésekre és ezekre nézve igen értékesek lesznek számára az amerikaiak véleménye, amennyiben az megfelel a békeszerződés rendelkezéseinek.

Páris, január 3. A német ügyvivő által a francia kormánynak átnyújtott emlékiratról az angol közvélemény a „Daily Telegraph“ közléséből értesül. Francia részről ezért az indiszkrécióból heves sajtóharcot kezdtek az angol kormány ellen. Az angol és francia kormány között egyébként is komoly nehézségek merültek fel a kölni vasúti igazgatóság területén lévő német vasutak felügyeleti joga felett.

Róma, január 3. Stressemann Luganóban beszélgetést folytatott a „Messagaro“ tudósítójával és kijelentette,

a birodalom helyzete olyan súlyos,

Ez történt...

Bizonyíték. Ezer variációban ismeretes a rabbi kiválóságáról vitatkozó böcherék története, akik kifogyva a komoly érvekből, képtelenebbnél képtelenebb mesékkel igyekeztek egymást tullicizálni. Az ezeregyedik variáció Máramaroszigeten történt az elmúlt napokban. A szigeti és visói rabbi egy-egy böcherje vitatta saját rabbija számára a dicsőséget. A szigeti így döbentett rá a visóra:

— Egykor a mi rabbink a tenger mellett egy nagy hegyen járt, de megcsuszott és már csaknem beleesett a tengerbe. Hirtelen benyult a két zsebébe, mindegyikből kihuzott egy-egy sósheringet, a hóna alá csapta és nyugodtan zuhant be a tengerbe, ahol a heringek életre keltek és szépen kiusztak vele a tengerből.

A történet hallatára a visói tényleg megdöbent, de azután észbe kapott és így tört ki:

— Nos és van erre bizonyíték?!

— Bizonyíték? — replikázott a szigeti. — Hogyne! A rabbi a mai napig is él.

Nagyelkűség. Újév napján délelőtt több bolt nyitva tartott, különösen azok, amelyekben ajándéktárgyakat árúsítanak.

Az egyik előtt szőrmebundás, elegáns két férfi áll, mellettük didergő, mohó szemű kis rongyos fiúcska.

Az egyik prémbundás:

— Mondd kis fiu, mit szeretnél leginkább ajándéknak?

A másik prémbundás:

— Nem ismertelek ilyen nagyelkűnek!

Az első nem hederít a gúnyos megjegyzésre. A fiúcska aszott, hidegtől pirosított arcán boldog mosoly jelenik meg.

— Én egy vetítógépet szeretnék...

A két férfi a boltba megy, az első prémbundás rövid alku után megveszi a gépet. A fiu lábában várja az ajándékot, de a vevő rá sem pillantva, siet a tér felé.

— Nem értelek — szól a barátja csodálkozva.

— Menyasszonyomnak — feleli — van egy kis öccse, akinek ajándékot kell vinnem. Meg kellett hát tudnom, hogy mit szeretnek most legjobban az ilyen gyerekek.

— Most már értem nagyelkűséged.

— Még nem érted egészen. Leendő kis sógorom néhány levelem birtokában van, amiket annak idején vele küldtem menyasszonyomnak. A bitang aszal fenyegetőzik, hogy felolvassa őket valamelyik vacsorán.

— Most már mit törödsz vele?

— Törödnöm kell, hiszen a kölyök kipécézte a helyesírási hibákat és nevetségessé tehet. A parti van kockán.

— Mindent értek.

— Fájdalom, muszáj nagyelkűnek lennem.

És a többi gazember. Most, hogy a csongrádi bombamerénylet kapcsán az ébredő magyarokról annyi szó esik, aktuális ez a kis történet, amely néhány esztendővel ezelőtt történt, amikor még az ébredők nem a szegedi Ceillag-börtönben várják sorsukat, hanem irányították Magyarország életét.

Hangversenyeket is rendezett az egyesület és így jutottak el Kecskemétre. A hangversenyre mindenkit meghívtak, csak a zsidókat nem, hangsúlyozták is, hogy a hangversenyt „zsidómentesen” akarják megtartani. Nem is volt jelen egyetlen zsidó sem, azonban az anyagi siker olyan siralmas volt, hogy a leutazott művészek költségeit sem tudták fedezni.

Maga elé citálta a zsidó rabbit a főszolgabíró, aki maga is tagja volt az Éme-nek és szigoruan kiadta a parancsot:

— Ma estig gyűjtőn össze nyolcvanezer koronát, mert ellenkező esetben nem felelek a zsidók testi épségéért.

Elment a rabbi és félóra múlva visszatért a nyolcvanezer koronával és a gyűjtő ivvel. A gyűjtő iven ez volt:

Az Ébredő Magyarok Egyesülete kulturális alapja javára adakoznak:

Egger huszezer koronát,

Berger huszezer koronát,

Schlossberger huszezer koronát

És a többi gazember huszezer koronát.

Japán új minisztereinek

Tokió, január 3. A kormány alakítására Kiura, a titkóstanács elnöke kapott megbízatást.

Lemondott a török pénzügyminiszter

Angora, január 3. A török pénzügyminiszter ötvenhárommillió török foninyi deficit miatt állásáról lemondott.

A magyar igazságügyminiszter szimpatizál a rendbontókkal

Ruppert Rezső súlyos vádjai az igazságügyminiszter és az országos főkapitány ellen. Benárd Ágoston az ébredők pártján. A csongrádi merénylet a magyar nemzetgyűlésen

(Budapest, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés a karácsonyi szünet után ma tartotta első ülését. Az ülés megnyitása előtt csoportokba verődve tárgyalták a képviselők a folyosón az utolsó napok eseményeit és nagy felháborodással beszéltek a csongrádi bombamerényletről. Élénken kommentálták Heinrich Ferencnek kormánytámogató liberális párt vezérének újévi beszédét, aki meglehetősen éles hangon beszélt a kormányról és

akasztófát követelt a merényletek elkövetői számára.

Tizenegy óra tájban elterjedt az a hír, hogy a rendőrség a csongrádi merénylettel kapcsolatban újabb terhelő adatok birtokába jutott. Az egyik gyanúsított, Fülöp Andor vallomásaiban elmondta a merénylet előzményeit, leleplezte az eddig ismeretlen titkos szervezetek névsorát és azt, hogy hol vannak még bombák, vagy egyéb robbanóanyagok elrejtve.

Az ülést háromnegyedtizenkettőkor nyitotta meg Szcitovszky Béla házelnök és bejelentette, hogy az indennitást folytatólagosan nyolcórás ülésekben tárgyalják.

Ruppert Rezső volt az első szónok, aki mielőtt tulajdonképeni indennitási beszédét elmondta volna, felolvasta a liberális ellenzéknek tegnap esti ülésén a bombamerénylettel kapcsolatban megfogalmazott deklarációját. Ez a deklaráció kifejti, hogy a magyar nemzet lelkületétől távol áll a gyűlölködés és bosszúvágy, a merényleteket nem a nemzeti érzés diktálja. A liberális ellenzék nem elégedhet meg a bűnösök kinyomozásával,

nyomozza ki a kormány a felbujtókat is.

Egész Európában pusztít a tél

Hét megfagyott ember Kolozsváron. Kiöntött a Szamosárok. Megakad a telefon, táviró és vasút. Vasuti üsszütközések halottakkal. Lavinaomlások. Turista-tragédiák

(Kolozsvár, jan. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az Európaszerte egyforma hevességgel dühöngő szokatlanul kemény tél egyre újabb és újabb áldozatokat követel. A tél kegyetlen hidege először a minden évben szokásos áldozatait szemelgette ki, — alvó ittas emberen győzedelmeskedik leghamarább a fagy — de már egy fokkal teljebb hágott a társadalmi ranglétrán és sorra kerültek a háború utáni nyomoruság áldozatai: a lakástalanok és a fátalanok.

A szibériai hideg pusztítását az Európa különböző pontjain irtózatoss méreteken dühöngő hóvihár és hólavina is segíti. A szokatlanul erős hóviharak a téli sportot tűző emberek százainak, a hólavinak pedig a hegyek oldalához tapasztott békés falvak lakóinak az életét veszélyezteti. A hófelhők és a hegyek ormáról alsógrűlőhólavinak roppant terhe szétrombolja a táviró huzalokat és a vasuti pályát, a megrongált pályákon egymásba futnak a vonatok. Így szedi a tél közvetetten is áldozatait. Az ideai tél aratásáról így szól a krónika:

Kolozsváron a hetedik...

Az alig kéthetes kemény tél az elmúlt éjjel már hetedik áldozatát szedte Kolozsváron. A hideg legújabb áldozata egy hónapok óta hajléktalan asszony, Gál Józsefné, aki lakás híján éjszakánként egy Nagyszamos-utcai rongyraktárban húzta meg magát.

Tegnap este a gyámoltalan öreg asszony az egész napos járkálás hidegével a csontjaiban vánszorgott el a szokásos fekvőhelyére, a toldott-foldott itt-ott lyukas deszkavítyi ób, befurta magát mélyen a sok egymásra halmozott rongydarab közé, de a csipős éjszakai szél, amely keresztülfútyult a deszkavítyiló hasadékain, utat talált a rongytengeren keresztül is Gál Józsefné dermedt testéhez s alámában halálra tagyaszította szegény öreg asszonyt. Gál Józsefné nem ébredt fel már ma reggel, megfagyva találtak rá a raktár gazdája, akik nem is tudták, hogy a rongyhalmaz éjszakai szállásul szolgált valakinek. Gál Józsefné a hetedik Kolozsváron...

Kiöntött a Malomárok

Ma reggel a kolozsvári Malomárok partjára épített házak lakói kellemetlen meglepetésre ébredtek. A Malomárok vize kilépett a medréből és a közeli házak udvarát több helyen a lakásokat is elárasztotta. A víz különösen a sétatér végén levő munkásnegyed házaiban pusztított, mert az utcák osztonaszerű elhelyezése miatt ritka az a ház, ahova a víz nem hatolhatott be. A Renner

Vessen végett annak a lehetetlen állapotnak, hogy telelős állásban lévőek szimpatizáljanak a feleltlenekkel és védelmezzék őket. Ezeket a feleltlen feleltöket azonnal el kell távolítani állásukból. Az Ébredők egyik vezére...

Felkiáltások a baloldalon: Héjjas Iván!

Ruppert Rezső: Nem átalotta hivatalos levélpapíron egy ugynevezett alföldi brigád megszerzését megkezdeni. Micsoda tulajdonképen ez a brigád? Ezek az emberek álhazafias jogcímeken fegyvereket, bombákat rejtegetnek és minden percben készek arra, hogy a közöndet felborítsák. A miniszterelnök egy pártközi értekezleten megígérte az ellenzéknek, hogy az Ébredő Magyarok Egyesületét teloszlátja, ezt az ígérte az azonban nem tartotta meg és eltúrte, hogy az egyesület vezetőségében magas állásu állami tisztviselők is helyet foglaljanak. A jobboldali uszító lapok egyikeként élén kormánytámogató képviselő áll és éppen ez a lap az, amelyea teleltlen elemeket tettekre bátorítja és újabb merényletre serkenti.

Ez a képviselő Benárd Ágoston.

(Nagy zaj.) Az ébredők egyesületének egyik vezető tisztviselője ellen internálási eljárást helyeztek folyamatba, azonban a közvélemény legnagyobb csodálkozására hamarosan szabadon engedték. Betetőzi a kormány tehetetlen politikáját Ulainék szabadonbocsátása. Bethlen István konszolidációra irányuló intézkedéseit a kormány egyes tagjai ellensúlyozzák, így például Nagy Emil igazságügyminiszter és az országos főkapitány egyenesen szimpatizál a rendbontó elemekkel. Nem szabad csodálkozni tehát azon, hogy az ellenzék nem viseltetik bizalommal a kormány iránt.

börgyár környékén is kiöntött a Szamosárok, úgy hogy a börgyár ma kénytelen volt munkáját is redukálni. A városi mérnöki hivatal jelentése szerint azonban Kolozsvárt komolyabb árvízveszedelem nem fenyegeti, csupán annyi történt, hogy elmulasztották a hideg beálltával a folyó jegét feltörni, ami a vizet szabad folyáshoz engedi. Így történt, hogy a jégtorlaszok megakadályozták a víz szabályos lefolyását és kikényszerítették a Szamosárokot medréből.

Öt ember fagyott meg Bukarest utcáin

Keddről szerdára virradó éjjel valóságos sarki hideget mutattak a bukaresti hőmérők. A hőmérő higánya mélyen a 30 f.k alá süllyedt, reggelre pedig öt megfagyott embert szedtek fel a rendőrszemek Bukarest utcáin. Kettő közülük korcsmából hazabotorkáló, megrögzött alkoholista volt, kettő hajléktalan, akik az utcákon és félre-eső udvarokban szokták átvirrasztani éjszakáikat, az ötödik egy falusi ember, aki ügyes-bajos dolgát jött intézni Bukarestbe és akit a hófúvás miatt megkéssett vonata nappal helyett késő éjjel lökött ki Bukarest utcáira és mert mindenütt zárt ajtókra talált, megfagyott az utcán.

A hóvihár nagy pusztítást végzett az ország összes telefonvezetékein. A régi királyságban huszonnégy órán keresztül egyetlen vidéki telefonhálózat sem működött és súlyos sérüléseket szenvedett a bukarest-brassói és bukarest-kisenevi telefonhálózat is. Huszonnégy óras megfeszített munkával sikerült a telefonhálózatok egy részén a forgalmat helyreállítani, de a varsói, budapesti, kisenevi és szebeni vonalokon ma is csak rendkívül korlátozott mértékben és hosszú késéssel tudják a táviró- és telefonforgalmat lebonyolítani. A Bukarest-Caracal és a Bukarest-Craiova közötti vonalon még ma is szünetel a forgalom. Bukarestből Jasiba Bacaun keresztül közvetítik a telefonbeszélgetést és a táviratokat, mert a direkt vonal teljességgel hasznavehetetlen.

Az ország vasutonalain változatlan a helyzet, új pályarészleteket nem tett tönkre a hófúvás, a tegnapielőtti havazások által megrongált vonalokon azonban még mindig óriási késésekkel közlekednek a vonatok. A régi királyságban több kisebb vonalon teljesen szünetel a közlekedés.

Bécs hó alatt

A Bécsből érkező táviratok óriási hóviharakról és fagyról adnak hírt. Ausztriában tegnap

egész nap szünet nélkül esett a hó, Bécsben a hatalmas hótömegek miatt órákig szünetelt a villamos közlekedés, az utcákon való gyalogközlekedés a csipős téli szél és északarki hideg miatt teljesítéssel lehetetlen volt. Tegnap reggel nyolc óráig ötezeröttszázötven hókaparót állított munkába a városi tanács, akik megfeszített munkával igyekeznek Bécsset roppant terhétől megszabadítani.

A hófúvások miatt egész Ausztriában elakadnak a vonatok és csak többórás késéssel érik el rendeltetési helyüket. Az összes délelőtti vonatok csak ma délután futottak be a bécsi állomásra. A hófúvásokkal együtt szokatlan hideg is dúhög egész Ausztriában. Bécsben ma délben mínusz 28 fokot mutatott a hőmérő.

A Bécsi meteorológiai intézet tartós hideget jósol.

Vonatok karambolja

Gráci jelentése szerint Grácban és Steierországban napok óta borzalmas a hideg. Óriási hóviharak akadályozzák a vasúti forgalmat. Bischofshofen mellett egy méter és hatvan centiméter magas a hó.

Tegnapelőtt a Bischofshofenből elinduló 214-es számú vonat Golling állomás előtt belerohant a hófúvás miatt elakadt 217-es számú vonatba. Az összeütközés során kilenc utas vesztette életét. Tegnap reggel a vasúti drótjelzőkészülékek befagyása miatt Kremsmünster állomás mellett két gyorsvonat futott egymásba. Az összeütközésnek hat áldozata van.

Frankfurti jelentés szerint tegnapelőtt este 10 órakor a táviróvezetékek megrongálódása miatt, hibás váltóállítást következtében Holland-Münster-Frankfurt közötti D-vonat vaksinre futott és kisklott. A vonat vezetője életét vesztette, négy utas súlyosan, hat könnyebben sebesült meg.

Végül bukaresti jelentés szerint tegnap Vadeni állomáson a brailai vonalon a bukaresti személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A mozdonyok és két kocsi összetört. A szerencsétlenségnek, amelynek oka a táviró- és telefonvonalok megrongálódása, két halott és tíz sebesült áldozata van.

Drámák a hegyek között

Az Óriás-hegységben harminchétfokos a hideg és sok helyütt négy méter magas a hó. Breslaui jelentés szerint két bécsi sküistának karácsony óta nyoma veszett. Valószínűnek tartják, hogy a két turista vagy megfagyott, vagy egy hólavina temette maga alá őket.

A wiesbadeni menházban tizennégy fagyott lábú turistát ápolnak. Breslauban a hatóságok speciális expedíciókat szerveztek a hótengerben tévelygő turisták és sportemberek felkutatására. Az expedíció tegnapig három turistára talált rá, mind a három halott volt.

Bernből érkező távirat szerint az elmúlt napok óriási hóesései következtében Svájc hegyvidékein számos lavinakatasztrófa történt. Diableret közelében az alázduló lavinák egy lakóházat s nyolc istálló magukkal sodortak. Egy ember meghalt, számos szarvasmarha elpusztult. A Neuenburger és Waadtlander Jurában két és fél méteres hó borítja a vidéket.

Popovicu rendőrprefektust áthelyezték?

Bukarest, január 3. Az „Adeverul” jelentése szerint Bratianu minisztereinek a kolozsvári események miatt Popovicu rendőrprefektust áthelyezték. A katonai közegekkel szemben a hadügyminiszter fog eljárni.

A távirati jelentés kapcsán felkerestük Popovicu prefektust, aki kijelentette, hogy állítólagos áthelyezésről semmit sem tud.

Sixtus herceg és Bonaparte Péter herceg a görög trón jelelői

Athén, január 3. A görög kamara megnyitó ülésén a republikánusok, akik ötszázötvenkét szavazattal rendelkeznek, tehát az előirt szótöbbségük megvan, a dinasztia trónvesztésének kimondását fogják indítványozni. Ezt az indítványt a demokraták is támogatják, akik azonban a trónvesztéssel egyidejűleg nem hajlandók a köztársaságot proklamálni. Erre vonatkozóan Venizelosz állásfoglalása lesz a döntő. Nem lehetetlen, hogy új dinasztia hívnak meg a görög trónra, sok híve van Sixtus párizsi hercegnek, mások viszont Bonaparte Péter herceget szeretnék a trónon látni.

Athén, január 3. Hír szerint Venizelosz a kormányának szikratáviratban az ajánlotta, népszavazás döntse el, vajjon Görögország megmaradjon monarchiának, vagy kikiáltás a köztársaságot.

Márffyék követték el az Erzsébetvárosi Kör elleni merényletet

A osongrádi bombamerénylők multja. Titokzatos letartóztatások a budapesti rendőrségen. A merénylők politikai vonatkozásai. Az ellenzék offenzívája. Adorján Gézát internálták. Héjjas Iván szerepe a merényletben

Budapest, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától. Most, hogy a rendőrség erélyes munkájával sikerült a csongrádi bombamerénylet tetteseit letartóztatni, az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett bombamerénylet tetteseit kutatja újra a rendőrség. A nyomozás ezen a vonalon új fordulat előtt áll. Erős a gyanu, hogy a merénylet Márffy József és társasága követte el. Márffyék az ügyészségről átvitték a főkapitányságra, ugyancsak átvitték Nesz Károlyt a katonai ügyészségről, hogy kihallgatásait az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett merénylet ügyében megkezdjék. Valószínűnek tartják, hogy

a kihallgatások eredményre vezetnek,

mert a rendőrségnek a tettesekről konkrét adatok vannak birtokában, sőt állítólag egynehányan már őrizetben is vannak. Az „Az Est” értesülése szerint az Erzsébetvárosi Kör elleni bombamerénylettel kapcsolatban két megkötözött férfit és egy hölgyet állítottak elő, akiknek nevét azonban a rendőrség a nyomozás érdekében egyelőre titokban tartja.

A csongrádi merénylet ügyében a rendőrségi nyomozás teljes egészében befejeződött. A nyolc letartóztatottat a mai napon átadták az ügyészségnek, Piroksa János főhadnagyot csendőri fedezet mellett Budapestre vitték. Piroksa főhadnagyot a Margit-köruti fogházba viszik, a többi tettest a szegedi ügyészség fogházába. A bombamerénylet áldozatainak állapota változatlan, kivéve Grósz Magdát, akinek

sérülése életveszélyes

és akinél a katasztrófa bekövetkezte csak órák kérdése.

Gróf Bethlen István miniszterelnök ma délelőtt Radványból Budapestre érkezett és átvette hivatalát. Vass József dr. helyettes miniszterelnök hosszabb ideig időzött Bethlen grófnál és referált neki a távolléte alatt történt eseményekről. A miniszterelnök Vass miniszter után a rezortminiszterek jelentéseit hallgatta meg. Az egységspárt holnap értekezletet tart, amelyen Bethlen István gróf is részt vesz és valószínűleg igen fontos nyilatkozatot tesz a bombamerénylet politikai vonatkozásairól.

Az ellenzéki pártok erősen készülnek az összeülő nemzetgyűlés ülésére, amelyet megelőzően tegnap este közös értekezletet tartottak. Véglegesen le akarják számolni a merénylők titkos szervezői-

Belgrád izgalmas éjszakája

Pánik a jugoszláv fővárosban. Katonaszág őrizte a minisztereket és a főtisztviselőket

(Bécs, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi „Reichpost” jelenti Zágrábról: Csaknem az egész jugoszláv, főképen azonban a szerb sajtó szenzációs cikkeiben foglalkozik a jugoszláv király születésnapján történt fel-tűnést keltő eseményekkel. Ezen a napon Belgrádot, a jugoszláv fővárost valóságos elárasztották a gyalogos és lovas katonai és csendőrcsapatok. A magasállású tisztok lakásait, a hivatalos épületeket, a miniszterek és szárnysegédek lakásait erős katonai osztagok szállották meg. A várost betöltő vészihrektől megremült lakosság csak annyit tudott, hogy a Popcsideren a „fehér kéz” egy újabb összeesküvését fedezték fel, amely a merénylők egész sorát tervezte. A kritikus éjszakán a tisztok kaszinóban összegyűlt tisztiket éjjel 11 órakor külön futárokkal rendelték be a kaszárnyákba.

A belgrádi „Pravda” különféle verziókat közöl a nagy izgalom okáról. Állítólag az egyik „kéz” a diktatúra törekszik, a másik „kéz” azonban ebben a tervében megakadályozza. Reggelre ismeretessé vált, hogy Zivkovic tábornokot, akinek feje elsősorban forgott kockán, egész éjszaka erős katonai osztag őrizte. Egyes hírek egy tüzérezred lázadásáról számolnak be.

Mindenesetre jellemző a helyzetre, hogy az egyes minisztériumokat még most is állig fölfegyverzett katonai csapatok tartják megszállva és Pasics házáat egy csendőrosztag őrizi. A „Jugoslovenske List” értesülése szerint Belgrádban már régebbi idő óta véres események beköszöntését harangozzák be. Az egész belgrádi helyőrség állandó szigorú készültségben van.

vel és ezért követelni fogják a Házban, hogy a kormány azokat a szervezeteket, amelyeknek ilyen bombamerényletek előkészítésében megállapíthatóan részük volt, haladéktalanul oszlassa fel.

Kiméretlen eszközökkel kell elfojtani a demagógiát

és izgatást, mert ezeknek a momentumoknak lényeges részük van a bombamerényletek és egyéb atrocitások elkövetésében. Szorítsa ki az egységspárt vezetősége pártjából a tulzókkel titokban rokon-szenvezőket, adjon a kormány garanciákat, hogy megszünteti az ellenzék által megállapított igazságügyi visszásságokat. A legélesebb harcra a szociáldemokrata párt parlamenti frakciója készül, amely a régi, felderítetlen merényleteket is napirendre kívánja tűzni.

Piroksa Jánost, a csongrádi bombamerénylet értelmi szerzőjét a Margit-köruti fogházban nem vették át, visszaküldték Szegedre, ahol polgári letartóztatottként döntenek további sorsáról. Piroksa Jánost ugyanis négy hónappal ezelőtt becsületlenségben megfosztották rangjától és csak kegyelemből nyugdíjazták, nem kezelhető tehát katonaként.

Sági János lakásán a rendőrség házkutatást tartott és ott

Héjjas Ivántól levelet találtak, amelyben egy bizonyos alföldi brigádról ír.

A levél alapján a vizsgálatot kiterjesztették, mint-hogy a jogtalan toborzás alapos gyanuja forog tenn. A nyolc polgári letartóztatottat az ügyészségen cellahiány miatt nem lehetett elhelyezni, átvitték valamennyit a szegedi Csillag-börtönbe.

Adorján Gézát, akinek neve minden eddigi bombamerénylet kapcsán felmerült, a detektívek ma a toloncházba vitték és elrendelték azonnali internálását. Az internálás indoka: az ország közrendjére veszélyes elemekkel való szövetkezés, a rendtörvény többszörös áthágása, Magyarország gazdasági, társadalmi életének állandó veszélyeztetése.

Adorjánt tegnap este Zalaegerszegré vitték.

A kormány erős kézzel hozzalátott a sorozatos merényletek megakadályozásához. A belügyminiszter az Ébredő Magyarok Egyesületének nemzetvédelmi osztályát feloszlatta és az osztály két szobáját, amely az ÉME Sörház-utcai székházában volt, lezáratta. Vizsgálat indult meg, hogy a nemzetvédelmi osztálynak milyen szerepe volt az eddigi bombamerényletekben.

A Dixmunde tragédiája

Algir fölött látták legutoljára. Nem találták meg az áldozatokat

(Kolozsvár, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mai lapunkban irtunk a Dixmunde francia léghajó katasztrófájáról. Ujabb hírek eddig nem jöttek a katasztrófáról és a tengerészeti hivatal teljesen tájékozatlan afelől, hogy a repülőgép utasai hol pusztultak el. Azt hiszik, hogy a Dixmunde december 21-én a Gabes-öbölben heves viharba került.

Hivatalos adatok szerint a Dixmunde tizennégy nappal volt élelmiszerekkel ellátva, de benzinkészlete legfeljebb december 23-ig tarthatott. A katasztrófának kétségtelen jele az, hogy a léghajó rádióállomása 21-ike óta nem adott semmi jelt. A Dixmunde harminchat ember és tizenkét tiszt volt. Amidőn a légi cirkáló veszedelemről beérkeztek a hadügyi minisztériumba a jelentések, minden elképzelhető intézkedést megtettek megmentésére. Cirkálók és torpedónaszádok bejárták a Földközi-tenger déli partjait, a partvidéket repülőgépek kutatták föl s az algiri, tripoliszi és tuniszi helyőrségek állandó készenlétben voltak. A Dixmunde utoljára mult hét péntekjén látták Algir fölött, amint a borzalmas hóviharral küzdve, nyugati irányba sodródott.

A Dixmunde a Zeppelin-társaság építette és a német kormány a versaillesi békeszerződés értelmében köteles volt a franciáknak kiszolgáltatni. A léghajó gáztartálya 30.000 köbméter, hossza 120 méter volt. A lézóriának két oldal- és egy hátsó gondolája volt, összesen négy Maybach-motorral felszerelve. A hajó orrát a farával egy lépcső kötötte össze. A Dixmunde december 18-án indult északafrikai föld-derítő utjára.

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal

Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

Az Uj
Szerke
Felele
Az Uj
Előfiz
Gromán
Boris
zá
A fran
ségek
akik u
kedés
formák
már m
régi és
ból. Ez
köröket
meggaz
tákkal
kolóniá
vacorá
örömeit
alá mag
pedig u
az „oro
No
saint-cl
mónia
párisiak
legmegb
pedig le
végre. A
tagja je
nem cse
szabálys
a meggy
koronázt
Az
aktussal
előzni C
názatásá
trónus j
finom va
azonban
fizették,
lőkereske
hettek a
alkalmáva
lépésnyire
tottak és
fesztésér
örökös f
nagy akci
„Lupta”
összekötte
előkészüle
szerint a
nősen a le
repülőgépe
minden es
pillanatban
sége a ma
— E
időben az
a skarlátj
mint Koloz
Fodor váro
semmi ok
továbbterjed
— N
postán. A
sajtót is be
gatóság há
leket. Ez í
igazgatóság
hogy egyel
táviratok d
még ezideig
zölte azt is
küldeménye
10 baniról
— 19
zás lesz. I
azok kiszámi
napfogatkoz
négyötöde le

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnemását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felettre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Bertheloi 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A minden oroszok új cárja

Boris nagyherceg megelőzte vetélytársait. Koronázási komédia egy franciaországi villában

(Páris, jan. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A francia fővárosban és a környékbeli helységeiben több egykori orosz nagyherceg él, akik újabban szervezkedni kezdtek. A szervezkedés célja, a régi orosz udvari életnek valami formában való visszaállítása. Az új alakulás már megtörtént és főpróbákat is rendeznek a régi és az orosz udvarban divott szertartásokból. Ez az udvari komédia bizonyos francia köröket is érdekelte; különösen az újabban meggazdagodottak keresik az orosz arisztokratákkal való barátkozást. Gyakrabban az egész kolóniát meghívják palotáikba, ahol ünnepi vacsorákon élvezhetik az orosz udvari etikett örömeit. A vendéglátók kész örömmel vetik alá magukat az új udvari etikett szabályainak és pedig úgy, hogy előzőleg hosszasan tárgyalnak az „orosz udvar” szertartásmesterével.

Nemrégiben azonban Boris nagyherceg saint-cloudi villájában egészen különös ceremónia játszódott le. Erre az alkalomra a párisiak közül csak a legmeghittbetteket és a legmegbízhatóbbakat hívták meg, a szertartást pedig lezuhzott függönyök mögött hajtották végre. Az orosz nagyhercegi kolónia minden tagja jelen volt, jelen kellett lennie, hiszen nem csekélyebb dologról volt szó, mint egy szabályszerű koronázásról. Miklós nagyherceget, a meggyilkolt II. Miklós cár unokafivérét koronázták meg a minden oroszok cárjává.

Az esetet azért titkolták, mert ezzel az aktsussal a párisi nagyhercegek meg akarták előzni Ciril és Dimitri nagyhercegek megkoronázását, akik tudvalegőleg ezideig a cári trónus jelöltjeiként szerepeltek. A koronázást finom vacsora követte, amelynek költségeit azonban nem az udvari kincstár pénztárából fizették, hanem azoknak a hadiszállítóknak és lókereskedőknek csekkjeiből, akik részesei lehetnek a nagy szerencsének, hogy a koronázás alkalmával a minden oroszok cárjától néhány lépéssnyire voltak és a lakomán együtt kocintottak és perut itták vele.

Károly trónörökös az aviatika fejlesztéséért. Bukarestből jelentik: Károly trónörökös felhívást intézett a sajtóhoz, kezdjen nagy akciót a román aviatika érdekében. A „Lupta” szerint katonai körök ezt a felhívást összekötöttségbe hozzák a magyarok bizonyos előkészületeiről szóló jelentésekkel, amelyek szerint a magyarok egy jövő háborúban különösen a lakosság ellen intéznének támadásokat repülőgépekkel. Ezért szükséges Romániának minden eshetőségre felkészülnie, bár a jelen pillanatban ki van zárva egy háború eshetősége a magyarokkal.

Enyhült a skarlátjárvány. Az utóbbi időben az egész országban óriási mérveket öltött a skarlátjárvány. Most azonban úgy a vidéken, mint Kolozsváron a járvány enyhülni kezd. Dr. Fodor városi tisztviselő kijelentette, hogy már semmi ok sincs az aggodalomra, mert a járvány továbbterjedését sikerült megakadályozni.

Nem lesz általános tarifaemelés a postán. A bukaresti lapok nyomán az erdélyi sajtót is bejárta a hír, hogy a postavezérségség háromszorosára emeli a postai díjtételeket. Ez ügyben felkerestük a kolozsvári postavezérséget, ahol azt az értesülést kaptuk, hogy egyelőre csupán a telefon és a külföldi táviratok díjtételeit emelik fel. Az emelés kulcsa még ezideig ismeretlen. A postavezérségség közölte azt is, hogy a népjóléti miniszter a postai küldeményekre kötelező segélybélyegek tarifáját 10 baniról 50 banira emelte fel.

1925 januárjában nagy napfogyatkozás lesz. Londonból jelentik: Az angol csillagászok kiszámították, hogy 1925 január 24-én nagy napfogyatkozás lesz Angliában a nap átmérőjének negyötvöde lesz elfődvé.

Elsülyedt egy kivándorlóhajó a Fekete-tengeren

Háromszáz ember a tengerbe veszett. Vonatok, amelyekről nincsenek hírek befagyott a Duna

(Bukarest, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a Conoios nevű oceánjáró, amely ezelőtt két nappal indult el Konstantinápolyból Amerikába, a Fekete-tengeren dühöngő óriási vihar elől Trebizonda kikötőbe akart menekülni, azonban léket kapott és elsülyedt. Háromszáz ember a tengerbe veszett.

A vonatok rendetlenül közlekednek, ezért a postavezérségség nem vesz fel postacsomagokat. A táviróvonalak megrongálása következtében igen sok vonatról nem tudják hol van.

A Duna Braila és Galac között befagyott. Sok hajó a jég közepén vesztel.

A bíróképzés reformja. Bukarestből jelentik: Marzescu igazságügyminiszter elhatározta, hogy a bírói kiképzést az egész ország területén teljesen új alapokra fekteti s a bírói képesítés elnyerését szigorúbb kritériumoktól teszi függővé. Az igazságügyminisztérium szakbizottságában a Marzescu miniszter által adott elvek alapján már meg is kezdték az új rendszert bírói vizsgák szabályainak elkészítését. Az új tervezetben a bírói vizsga a jövőben két részből fog állani. A bírói pályára készülő, jogtudományi doktorátussal vagy licenciával rendelkező egyének először egy bírói elméleti vizsgának kell alávetésük magukat. Az elméleti vizsga tárgyát képezik a Romániában érvényben levő összes jogrendszerek.

Kormánybiztos Budapest élén. Budapestről jelentik: A magyar kormány dr. Sipőcz Jenő főpolgármestert szolgálatainak elismerése mellett állásából felmentette és Terstyánszky Kálmán dr. belügyi helyettes államtitkárt a székesfőváros kormánybiztossávé nevezte ki. Erre az intézkedésre a közeli székesfővárosi választások szolgáltattak okot. Sipőcz főpolgármester ugyanis a Wolff-féle keresztény közszéki párt egyik exponense és így semmi körülmények között nem alkalmas arra, hogy a törvényhatósági választásokat pártatlanul vezesse. Az új kormánybiztos kinevezését a fővárosi választásokkal megegyezően fogadták.

A világ legnagyobb léghajója. Rómából jelentik: A római léghajógyárban megkezdtek a világ legnagyobb felszálló rendszerű léghajójának építését. A léghajó gáztartalma 45.000 köbméter lesz. Az olasz hadvezetőség már elkészítette egy új, ennél nagyobb léghajó terveit is, melynek gáztartalma 120.000 köbméter lesz.

Az aradi szigurancafőnököt és a rendőrprefektust elhelyezték. Gritta Ovidiusz rendőrprefektust és Popescu Haralamb szigurancafőnököt szerdán érkezett miszteri rendelet áthelyezi Aradról és pedig Gritta prefektust Bukarestbe, Popescu Haralambot Szatmárra. Az áthelyezések előzményei, hogy Popescu Haralamb szigurancafőnököt állítólag hivatalos visszaesése miatt mintegy két héttel ezelőtt letartóztatták, miniszteri rendeletre azonban szabadonbocsátották és hogy Gritta és Popescu ellenséges viszonyban állottak egymással. Ez ügyből kifolyólag rendel most a minisztérium az összenemfő hivatali vezetőket más-más városba. Gritta hivatali utódját hír szerint már ki is nevezték Philotti nagyszabeni prefektus személyében.

Tű volt a szívében. Newyorkból táviratozzák: Egy Dresch Dorothy nevű newyorki kislány lenyelt egy tűt. A gyermek folyton sirt, de nem tudta megmondani, hogy mi a baja. Az aggódó szülők végre kórházba szállították, ahol Röntgen-vizsgálat után megállapították, hogy tűt nyelt le, mely nyelcsővét átszúrta, a szívburkba jutott és többnapos vándorútján közvetlen a szívfalban állapodott meg. Az orvosok megoperálták a gyermeket és műtét közben a tű közelébe férfközve a tűt magát mágnes segítségével távolították el veszedelmes helyéről.

Gorkij filmdrámát irt. Prágából jelentik: Maxim Gorkij legközelebb Csehországból visszautazik Moszkvába, ahol egy cég megrendelésére filmdrámát fog írni. Az „Ejeli menedékhely” szerzője Bazil Stenka orosz rablóvezér nagy lázadását fogja feldolgozni, amely a XVII. század orosz politikájának egyik jelentős eseménye volt. Gorkij már Prágában megkezdte a szcenárium elkészítését.

RÓTH cipész

GLUJ,
Str. St. O. Iosii

volt
Szép-
utca

Meghalt Eiffel. Párisból jelentik: Eiffel Alexandre Gustave francia mérnök, a párisi Eiffel-torony építője 91 éves korában meghalt. Eiffel 1858 óta foglalkozott nagy vaskonstrukciók, különösen hidak építésével és munkatársa volt Lessepsnek a Panama-csatorna építésénél.

Carmen Apostolescuval. A román operában szerdán este a Carment hozták színpadra, részben új szereposztással. Hosszu szünet után újra Lia Pop játszotta a címszerepet. Ismét a régi jó Carmen volt. Don Josét ezuttal Apostolescu énekelte nagy és megérdemelt sikerrel. Hangja nagyon jól érvényesül a közéletben szerepben. Szimpatikus volt Nestorescu Micaelája. A kisebb szerepekben Róza Anna és Jonescu váltak ki. Szabó betegsége miatt Bretán játszotta Escamillót sok igyekezettel, de Szabó temperamentumos toreadorja jobban tett. A közönség melegen ünnepelte a szereplőket. Az előadás egyike volt a szezon legjobb művészi teljesítményeinek. (sz-n.)

Tízmilliómárkás bankjegyek Lengyelországban. Varsóból jelentik: December 21-én forgalomba hozták Lengyelországban az új tízmilliómárkás bankjegyeket.

Félmilliókoronás bankjegyek Magyarországon. Budapestről jelentik, hogy az öt-százézerkoronás bankjegyek készítését még januárban megkezdik.

A válni akarók Eldorádója. Mexikóból jelentik: A yucatan kormányzó kimondotta, hogy ezentul minden társadalmi forma elhagyásával elegendő a házasság kölcsönös kívánsága a házasság felbontásához. Az új rendelet nagyon fel fogja virágoztatni a tartomány idegenforgalmát, mert egyetlen kikötése az, hogy a válni szándékozó házasságok harminc napot Meridában töltsenek. Az Egyesült-Államok házasságot megunt alattvalói eddig Nevada-ba zárandokoltak. Nevada az új rendelettel erős konkurenst kapott, mert itt félévi tartózkodást követel a kormány a válás törvényesítéséhez.

Leégett a Magyar-Olasz Bank budapesti fiókja. Budapestről jelentik: Újév éjjelén ismeretlen okból kigyulladt a Magyar-Olasz Bank Andrassy-uti fiókja. A tűz a bank földszinti és elsőemeleti helyiségeit teljesen elhamvasztotta. Az üzleti könyvek a lángok martaléka lettek. A kár jelentős.

Orsay városát előntötte a Szajna. Párisból jelentik: A Szajna folyó erősen kiáradt. Orsay városa teljesen víz alá került és el van zárva a külvilágtól. A Meuse völgyében Verdun és Commercy között is hatalmas árvizek vannak.

Tömeges lemondásra készül az oktatásügyi bizottság. Bukarestből jelentik: A tanárok szövetségének tagjai tegnap este tartott ülésükön elhatározták, hogy nem fogadják el a kormány által felajánlott átmeneti intézkedéseket, hanem a kongresszus határozata értelmében az előadásokat három napra beszüntetik, pótórákat nem tartanak és azonnal hozzáfognak a tömeges lemondások megszervezéséhez. A határozat fő oka, hogy a tanárok küldöttsége súlyosan sértve érezte magát, mert nem tudott a király elé jutni.

Orvosi hír. Dr. Fischer Márton orvos, börtöngyógyász specialista rendelőjét megnyitotta Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi M.-u.) 6. szám alatt. Rendel: d. e. 11-1-g, d. u. 3-5-g.

Nyolcezer belga pörli a német kincstárt. Brüsszelből jelentik: Nyolcezer belga állampolgár, kiket a háború alatt a németek Németországba hurcoltak, vagy másutt végeztek hadimunkát velük, kártérítési pört indított a német államkincstár ellen. A belga álláspont szerint az ügyben párisi német-belga döntőbírósg illetékes, melyet a versaillesi békeszerződés léte-itett. A döntőbírósg január 7-én kezdi meg a pörök tárgyalását. A felpereseket Hymans volt belga miniszter fogja képviselni.

Kölcsönkönyvtár létesítése céljából teljes be rendezésű könyvtárt (3-5000 könyvvel) vagy jókarban lévő már volt kölcsönkönyvtárt keresek megvételre, esetleg meglévő helyiséggel és bútorzattal társulnék. Ajánlatokat ár vagy feltétel (esetleg katalógus) melléklével „Bibliotheca” jellegre a kiadóba kérek.

nyeletet

k a budapesti k offenzívája. letben

Házban, hogy a amelyeknek ilyen megállapíthatóan sa fel.

II elfojtani a

ntumoknak lények és egyéb atrofi az egységspárt titokban rokonaranciákat, hogy állapított igazságharcra a szociál-ja készül, amely et is napirendre

bombamerénylet fogházban nem ahol polgári le-sorsáról. Piroksa lótt becsületűgy-sak kegyelemből katonaként. ség házkutatást

k, amelyben ádról ir.

jesztették, mint- anuja forog tenn. gyászszéken cella- ni, átvitték vala-

minden eddigi a detektívek felték azonnali az ország köz- b szövetkezés, Magyarországon dő veszélyez-

gerszegre

tott a sorozatos belügyminiszter nemzetvédelmi szobáját, am ely volt. lezáratta. ztvédelmi oss- igi bombame-

ája

találták még

Uj Kelet tudósi- a Dixmunde Ujabb hírek bl és a tenge- n afelől, hogy el. Azt hi- mber 21-én a lt.

Dixmunde ti- el ellátva, de er 23-ig tart- den jele az, ike óta nem harminchat midőn a légi den elképzelt- entésére. Cir- a Földközi- repülőgépek és tuniszi voltak. A

tekjén látták arral küzdve,

aság építette ékeszerződés knak kiszol- 00 köbmé- briásnak két t, összesen A hajó or- ze. A Dix- afrikai föl-

szereket r- Telefon 315

KÖZGAZDASÁG

„Az iparban nincs politika“

Ipari együttműködés a regát és Erdély között.
Popescu Cézár nyilatkozata

(Kolozsvár, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi minisztérium iparügyi államtitkára, Popescu Cézár egy közgazdasági újság újévi számában nyilatkozott az erdélyi iparról és annak támogatásáról a kormány részéről. A nyilatkozat jellemzőn hangsúlyozza, hogy a kormány nem tesz különbséget a regátú és csatolt részeken lakó iparosok között, minthogy ez magával az állam érdekeivel is ellenezne.

Az iparban nincs politika — mondja többek között. — Az ipar állami érteke képviselőjében és a fejlett ipar emeli az állam tekintélyét. Azon a nézetem vagyok, hogy történetek, sőt még ma is történnek mulasztások, melyek megakadályozzák az ipari élet rendes menetét. Ennek oka a központi szervezés hiánya volt, mely a háború óta még nem tudott kellőképpen fejlődni, de amely rövid időn belül az ország egyik legelőkeltebb szervezetei közé fog tartozni. Akkor meg fogja érteni Erdély iparosága, hogy a román állam mennyire nem tesz különbséget polgárai között. Ugyanígy állunk a nacionalizálás kérdésében is. A nacionalizálás annyit jelent, hogy vannak bizonyos ipari termékek, amelyekhez ugyszólván az egész nemzet tekintélye fűződik. Az ilyen ipari cikkek gyártását ellenőrizni kell, segíteni kell, fejleszteni kell, hogy ezáltal egyre jobban emeljük az állam jó hírét. A többi iparág fejlődésébe, szabadságába semmiképp sem szándékozik befolyani az állam, mert azt tartom, hogy az ipari élet első és fő alapfeltétele a szabadság.

Kérem, közölje új honpolgártársaimmal, hogy mi, régi királyságbeli románok tisztelettel és elismeréssel adózunk az erdélyi iparosoknak, akik minden sovinszta érzelmen felül helyezkedve, minden erejük megfeszítésével látták neki a munkánkat, a jelenlegi átmeneti viszonyok nehézségeivel küzdve szép, produktív munkát végeznek. Azon a nézetem vagyok, hogy az ipari együttműködés hamarabb fog megtörténni, mint a politikai barátkozás s nekem ez fontos. Ott, ahol egy állam polgárai a munka némes tüzeben forrnak egybe, a politika vajmi keveset érthet, mert ez az az érdek, amely az állam összes nemzetiségeit, összes felekezeteit egy táborba tömöríti.

Ezzel végződött az érdekes és megvalósulása esetén nagyon becses nyilatkozat.

A kis malomiparosok követelése. Bukarestből jelentik: A kis malmosok a napokban kongresszust tartottak. A kongresszuson sok panasza hangzott el a fűtőanyag beszerzésének nehézségei miatt. Jordache Gh., a Kismalmosok Országos Szövetségének elnöke indítványára a következő határozati javaslatot fogadták el: Nagyrománia kis malomiparosai delegátusok révén kongresszusra gyűltek össze és a helyzetet, amelyben a kis malomipar a tüzfűtőanyag beszerzés nehézsége miatt van, súlyosnak itéli meg. Tekintettel arra, hogy a petróleumtermékek exportjának szabadsága a malomipar megszüntetésére vezet, a következőket kéri: 1. A belföldi tüzfűtőanyagból szükséges kvóta: nyers benzín, motorin és kátrány biztosítását. 2. A kis malomiparosok kiküldöttjeivel közös egyetértésben belföldi ár megállapítását. 3. Az összes malmosok ellátása a szövetség és a megyei szindikátusok révén, hogy illyentóman a spekulációs közvetítőket kizárhassák. 4. A nemzeti ipar bátorítására megszavazott törvény tiszteletbentartását. 5. A jövedelmi adó hatályon kívül helyezését és globális adóval való helyettesítését, amelynek kivétele azonban a tiszta jövedelem után történjék. 6. A fronton harcolt malomtulajdonosok földigényének kielégítését.

Románia az olajipar versenyében. Bécsből jelentik: A Rockefeller-koncern már hosszabb ideje épít egy nagyszabású, 600 vagon befogadóképességű telepet az itteni kikötőben. Előrehaladott állapotban vannak az angol állam befolyása alatt álló Royal-Deutsch-Shell-Gruppe cég telepei. Ez a vállalat, mely az utóbbi időben Középeurópát is

érdekkörébe vonta, minden lehető erőfeszítést megtesz arra nézve, hogy a Standard-trösztöt kiszorítsa. E csoport telepeinek befogadóképessége több mint 1200 vagon. Ehhez a két csoporthoz rövidesen harmadiknak egy romániai csoport fog csatlakozni, amely a Duna mentén nagyobb telepet épít, mely átrakodóhelyül fog szolgálni az összes Romániából jövő olajkudemények számára. Ez az új átrakodóhely az Oroszországgal való forgalomban is jelentős szerepet fog játszani. Mintán köztudomású, hogy az orosz kormánnyal osztrák ipari körök néhány hónappal ezelőtt oly értelmű szerződést kötöttek, amely alkalmas lesz az Oroszországból való olajbehozatal nagyobb arányú kitejlesztésére. Az orosz termék Bakuból Constanzán keresztül a dunai úton fog Ausztriába eljutni.

A mai valutapiac

A tegnapi lanyhulás, mint azt már jeleztük, átmeneti volt. A nagy kínálat után ma a valutapiac szilárdulás állott be és a Temesvár és Bukarest felől jövő devizakeresletet az erdélyi piac nem is tudta kielégíteni. Az árak felmentek és így alakultak: osztrák korona 364—366, belföldi magyar korona 169—172, cseh korona 560—566, francia frank 9-95—10-00, svájci frank 34-00—34-10, dollár 195—196, font sterling 845—847, líra 8-58—8-60, dinár 2-35—2-40.

Valutapiac január 3-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1000, London 855, Newyork 196, Róma 859, Zürich 34 60, Prága 576, Bécs 28, Budapest 105, Varsó 45.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márka —, leva 130, török líra 100, font sterling 850, francia frank 10-25, svájci frank 34-00, olasz líra 880, drachma 300, dinár 215, dollár 195, lengyel márka 40, osztrák korona 28-5, magyar korona 60, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Newyork 576—576 25, London 2460—2455, Páris 28 50—28 30, Milano 2457-5—2455, Prága 1660—1667-5, Budapest 302-5—301-5, Belgrád 645—645, Bukarest 295—295, Varsó —, Bécs 80 7/8—80 7/8, Berlin 135—130.

A gabonakereskedelem szabályozása. Bukarestből jelentik: Az Institutul Economic Romanesc a tegnap délután értekezletet tartott, amelyen a gabonakereskedelem szabályozását vitatták meg. Az értekezlet során Brancovici D., a gabona szindikátus elnöke is felszólt. Brancovici beszédében leszögezte, hogy a gabonakereskedelem elsőrendű érdeke megkívánja, hogy a nagyobb vasúti gócpontok mentén kerületi raktárakat állítsanak fel. A kereskedők így itt fogják elhelyezni árujukat, hogy könnyebben diszponálhassanak fölöttük.

Insulin-gyár Aradon. Aradról jelentik: Két aradi származású amerikai vállalkozó, akik közül az egyik orvos, insulin-gyárat akarnak Aradon létesíteni. A gyár alapításában a város fővegyésze is részt fog venni. Az insulin tudvalevőleg a cukorbetegség legjobb gyógyanyaga és Amerikában nagy mennyiségben gyártják. Az insulin gyár felállításának érdekében az alapítók — mint hírlék — egy nagyobb amerikai vállalattal már tárgyalnak és most ennek alapján részletes tervet dolgoznak ki, melyet a város vezetőségéhez terjesztenek be.

Új rend a vasúti szállítás körül. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága az államvasutak részére történő szállítások rendjét új utasításokkal szabályozta. Eszerint a jövőben kizárólag nyilvános árlejtés alapján nyerheti el bármely cég a vasut részére való szállítását. Csúpan a sürgős szükségletek szállítása képezhet kivételt, amelyek a vezérigazgatóság utólagos jóváhagyásával árlejtés nélkül is kiadhatók. Általában tizezer lejlen felüli szállítások csak a bukaresti központi vezérigazgatóság jóváhagyása mellett adhatók ki. Ami azonban a legfontosabb volna, tudniillik a számlák kifizetésének nehézségeit a rendelet nem orvosolja.

Ethasoztatták a gazdasági tanács ülését. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács tegnapra összehívott ülését bizonytalan időre elnapolták.

Nagy vagyonbukások Galacban. Bukarestből jelentik: A „Dimineata“ jelenti, hogy Galacban nagy bukások vannak, több kereskedő 10 millió passzívával csődöt jelentett. Különösen kézműipari körökben nagy az izgatottság.

Leszállított árak!
HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

Leszállított árak!
KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ARUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

**Vásárolunk élet-
biztosítási kötvényeket**

Ügynökök kizárva.
Írásbeli ajánlatok „Kézpénz“ jellegével Radio
hirdetési osztályához Cluj, Str. Reg. Maria 34.
küldendő

Radio 4006

Róka, kelme, Szőrmefestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Lusztig és Nussbächer

csukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Legmodernebb kivitelű
**ékszerek,
disz- és ajándéktárgyak,**

arany, ezüst és argenteozüst
különlegességek
Fenyő és Brannfeld világhíres ékszerárházában Cluj
Piata Unirii 15. Interurban telefon 643.
Schaffhausen, Omega, Longines zseb- és karórák

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

SZÍNHÁ

A ROMA

A MAGYA

Esté: A es

Esté: Ninc

Esté: A m

Kodó délután: F

Esté: Cige

MO

Select-M

Esté család

ban. A filmet

játszák. Befeje

Uránia-I

dráma 5 felvo

Hans Hierendó

fika. Befejezé

Apollo-M

dító drama 5

nyeteg életből

a legtehetsége

és Grete Volk

E rovatban kö

Megka

b. levelt

kor azt

egy neves

melynek

kudott k

250.000

Miután

hogy a k

nyes szer

azt javas

választo

hatatlan

ala.

Első Erd

Cluj

Telefon interurb

Ékszerár

Fogászat

és torrasz

Kienzie és

Osak

Pony

Alba

Sürgönye

AZ

Kabát,

GR

Szö

Tele

APROHIRETÉSEK

Apróhirdetés: egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jeltűzés hirdetésekre természetesen felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a kiadó díj kivül 2 lel 60 banl bélyegköltésig fizetendő.

Házitanitónak ajánljuk egyetemi hallgató és hógodúorát ad, esetleg lakás ellenében. Ajánlat a kiadóba „Gyakorlott” jellegre kérések. 6643

Gyakorlott gyors- és gépirónót azonnali belépésre keresünk. Cím a kiadóban.

Nagy jutalomban részesül az, aki a Cluj—Oradea-mare-i személy vonaton elvesztett kocsitartó tartalmát: Tefilin, bevándorlási irat, okmányok stb. hozzájuttatja. Lobovits Hirs Satu-mare „Hotel Royal” 6668

Pénz- és helyszüke miatt

raktáron levő zongora, ebédlő, háló, uriszoba, Wertheim-kassza, perzsaszőnyeg, gyári szőnyegek és hencsertakárok minden elfogadható árban eladotnak.

Beck és Benjámín

Oradea-Mare
Strada Cogalniceanu
(Várady Zs.-u.) 11.
Telefon 17—93

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztíttatja ruháját. Cluj, gyár Strada Barfüta (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

BABY

gyermek divat-szalón

készíti a legelegánsabb és legolcsóbb fiú- és leánykaruhákat Cluj, Strada N. Corches (volt Vár-utca) 2. szám alatt.

Feketeerdői üveg és mindennemű

porcellánárut legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4. Engrossé! Endetail!

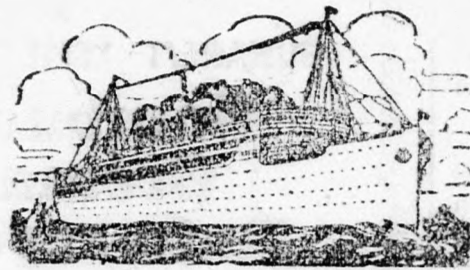
KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLA BAK

LLOYDUL * REGAL * OLANDEZ
S. A. R.

Oradea-Mare

EUROPA—BRASILIA
EUROPA—ARGENTINIA
EUROPA—URUGUAY

Nagyvárad

ELSŐSÓZTALYU LUXUS
ÉS GYORSGÖZÖSSEL. BEHA-
TÓZÁS AMSTERDAMBAN

KÉPVISELET:

CUNARD LINIE S. A. R.

Európa Amerika U. S. Európa Canada

További felvilágosításért egyszersmint

földművesek Braziliába való díjmentes utazásért

forduljanak bizalommal

Lloydul Regal Olandez S. A. R. társasághoz

Filiale Oradea-Mare, Rimanóczy-utca 5. szám

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül
Constanța
direkt
Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközölhetnek!

GOERZ

I. B. Gibson vezérképviselő Bucaresti, Str. Sevastopol 13

Szőrmebundák,

Sportkabátok,

Valódi alaska boák

„MODE DE PARIS”

CLUJ, PIATA UNIREI 12.

minden színben, női szőrmekalapokban nagy raktár

TELEFON 768